

Ιούλιος (Julius)

Στράτος Θεοδοσίου και Μάνος Δανέζης

Επίκουροι καθηγητές Αστροφυσικής
Τμήμα Φυσικής-Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ο Ιούλιος είναι ο έβδομος μήνας του Γρηγοριανού ημερολογίου με διάρκεια 31 ημερών. Αρχικά ο Ιούλιος ήταν ο πέμπτος μήνας του δεκάμηνου ρωμαϊκού έτους, γεγονός που φαίνεται από την αρχική ονομασία του, που ήταν Quintilis δηλαδή Πέμπτος μήνας, από το λατινικό quintus (πέμπτος).

Στη συνέχεια, με την προσθήκη των μηνών Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου από τον Νουμά Πομπήλιο και τη μεταγενέστερη προώθησή τους στην αρχή του έτους, έγινε ο έβδομος μήνας του χωρίς να αλλάξει η ονομασία του.

Το 44 π.Χ. ο Quintilis μετονομάστηκε σε Ιούλιο από τον Μάρκο Αντώνιο, προς τιμήν του αναμορφωτή του ημερολογίου Ιούλιου Καίσαρα, που σύμφωνα με την παράδοση είχε γεννηθεί την 7η ημέρα αυτού του μήνα.

Στις Νώνες Ιουλίου και ιδιαίτερα την 7η του μηνός γιορτάζονταν στη Ρώμη, προς τιμήν της Ήρας, οι γιορτές Nonae Caprotinae, στις οποίες εκτός από τις Ρωμαίες Πατρίκιες είχαν δικαίωμα να λάβουν μέρος και οι σκλάβες τους.

Κατά τη διάρκεια του Ιουλίου τόσο στη Ρώμη, όσο και σε άλλες ιταλικές πόλεις γιορτάζονταν τα Matralia, προς τιμήν της θεάς Matuta (Λευκοθέα). Η Ματούτα αρχικά εθεωρείτο η προσωποποίηση της αυγής και αργότερα της μητρότητας. Οι μεταγενέστεροι την καθιέρωσαν και ως θεά προστάτιδα της θάλασσας και των ναυτικών. Κατ' άλλους mater Matuta ήταν μια από τις προσφωνήσεις της Ήρας ως προστάτιδας θεάς του τοκετού και της μητρότητας, το, δε, ιερό της βρισκόταν στο Forum boarium, όπου πανηγυρίζονταν τα Ματράλια.

Στην Ελλάδα αναφέρεται ως *Ιούλης*, *Δευτερόλης* και *Δευτερογιούλης*, ως δεύτερος και κυρίως μήνας του καλοκαιριού.

Γενικά στην αγροτική Ελλάδα λέγεται *Αλωνάρης*, *Αλωνιστής*, *Αλωνιάτης* ή *Αλωνευτής* γιατί σ' αυτόν τον μήνα γίνεται το αλώνισμα των δημητριακών, ο αποχωρισμός δηλαδή του καρπού από τα άχυρα.

Ο Ιούλιος αναφέρεται ακόμα ως *Αηλιάς* ή *Αηλιάτης* από τη γιορτή του προφήτη Ηλία στις 20 του μηνός και *Αηκερακίτης* (Σωζόπολις–Αν. Ρωμυλία) λόγω της γιορτής της Αγίας Κυριακής την 7η ημέρα του.

Στη Ρόδο λέγεται *Φουσκομηνάς* ή *Χασκόμηνας*, γιατί στη διάρκειά του φουσκώνουν και χάσκουν, δηλαδή ωριμάζουν και ανοίγουν, τα σύκα.

Επειδή κατά τη διάρκειά του ωριμάζουν και γυαλίζουν τα σταφύλια, σε κάποιες περιοχές της Ελλάδας ο Ιούλιος αναφέρεται ως *Γυαλιστής* ή *Γυαλινός*.

Βιβλιογραφία

1. **Στράτος Θεοδοσίου-Μάνος Δανέζης**: Η Οδύσσεια των ημερολογίων, Εκδόσεις Δίαυλος. Αθήνα 1995.